

WIE...
Generał maru Wittek

adres:

46-200 2 Kluczborg

PSHK Arm
Ande
17 korpus

BALDY Mania
zd. Lontek

1.371/US

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — BALDY Maria
z d. Zontek

I/1. Relacja

I/2. Dokumenty (sensu ścisłym) dotyczące osoby relatora

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora ✓

II. Materiały uzupełniające relację

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja

V. Nazwiskowe karty informacyjne

VI. Fotografie *brak*

I/3 INNE MATERIAŁY DOKUMENTACYJNE

- Ambleta o służbie wojskowej kobiet, Warszawa 1967, msp, nłps (oryginał)

lc. 3, s16.

Irena Królikowska
Warszawa 10, ul. Sempołowskiej 3 m.25.

Warszawa, dnia .....1967r.

142

A N K I E T A

Zamierzam napisać pracę o losach kombatantek po wojnie. Jako jedna spośród Was, pragnę poznać historię Waszego życia, która pomoże mi zbadać wpływ służby wojskowej kobiet na ich późniejszą pozycję w społeczeństwie i rodzinie. Proszę więc uprzejmie o szczerą odpowiedź na postawione niżej pytania, ewentualnie dołączenie na osobnej kartce swego życiorysu. Jeżeli pragniecie pozostać nieznane, ankiety można nie podpisywać lub podać tylko wybrany pseudonim. Mile widziane wszelkie zdjęcia, które po wykorzystaniu, na życzenie adresatki, mogą być zwrócone.

Z góry dziękuję za współpracę.

1. Po demobilizacji osiedliłaś się: / odpowiednie podkreśl/
w mieście stołecznym,
w mieście wojewódzkim,
w mieście powiatowym, *Jeluzbork*
w małym miasteczku,
na wsi,
w osiedlu.

Dlaczego:

Po powrocie za granicę z Anglii,

*Wraciłam na kumie odzyskane ponownie. Tutaj już mieszkał
moj brat który który dopomógł mi do powrotu i repatriacji
oraz do otrzymania mieszkania i ułatwił mi urzędowania*

2. Opisz pokrótce warunki, w jakich odbywał się Twój start życiowy po zdemobilizowaniu:

*Sobie życia w warunkach jak najmobilniejszych, powrót
moj nastąpił 25-VIII-1949r. zostałam przyjęta w Polsce
w owym czasie jako repatriantka leż b. szeryliwa
prace otrzymałam 1-IX w sklepie wartywaniem. w tym
czasie warunki życiowe miałam b. trudne, gdyż miałam*

*3 dzieci 2 chłopców i dziewczynkę najstarszy syn
Ryszard już zaczął uczeszać do IX klasy ogólnie-
kształcącej, najmłodza córka do I klasy podstawowej
mimo że byłam mężatka zyciu małżeńskim przed
wojną układało mi się bardzo dobrze w zajętym
potrawianiu i jak mi się wydawało w owym czasie
z miłości leż po upływie 10 lat na wygnaniu
na wojnie i również zmieniłam zdanie
o tej miłości małżeńskiej. pominał mąż*

Brok. W. Lotn. 4124. 27.08.67. OXII-7404. 15.08.67.

nie wytrwał w prubie zżecze binawca, dlatego
po powrocie do polski musiałam się udamobilizować
osiedlić się w Kluwerborcku i samodzielnie zacząć
rychorynami 3kucei wie dlatego zyciu zaczął
się w trudno serach

3. Start ten wydatnie ułatwiła Ci :
rodzina,
przyjaciele,
państwo,
społeczeństwo,
instytucje społeczne,
radziłaś sobie całkowicie samodzielnie. /odpowiednie podkreśl/

4. Czy rozpoczęłaś naukę po zdemobilizowaniu:
tak.
nie.

Jeżeli tak, to dlaczego uważałaś to za konieczne:

ponieważ przymocowałam
byłam dobrą kucharką
otrzymałam pracę szefa kuchni w restauracji miałam
skoneczona które podstawaowa i umiałam dobrze gotować

5. Rozpoczęłaś naukę - doksztalcenie się:
- już w roku 1945,
- kilka lat później, /kiedy/
- kilkanaście lat później,
- wcale nie uczyłaś się,

lecz potrzebne mi były
kursy finansowe to była
handel uspołeczniony
ostatnie 5% - otrzymałam
dyplom Mistrza Kucharskiego

6. Jeśli rozpoczęłaś naukę, to czy:
- ukończyłaś szkołę podstawową,
- " " " zawodową,
- " " " średnią ogólnokształcącą,
- " " " " zawodową,
- wyższą.

7. Co zdecydowało o takim wyborze:

ofeka zadecydowała potrzebą
pracy, dla wyeliminowania i wykonywania dzieł i potrzeb
odpowiedniego wynagrodzenia za pracę którą wykonałam

Jeżeli przerwałaś naukę, to podaj przyczyny tej decyzji / ile klas ukończyłaś:

po otrzymaniu dyplomu mistrzowskiego przeciętny
zarobek 2500 zł

8. Podaj zawód, w jakim pracujesz:

wartami jak już podałam
szef kuchni

a/ Ile zarabiasz / jakie masz gospodarstwo/ :

b/ Jakie posiadasz mieszkanie:

obecnie posiadamy pokój z
kuchnią i łazienką w moim
budownictwie

c/ Czy posiadasz: Telefon,
radio,
telewizor,
adapter,
pralkę,
lodówkę,
odkurzacz,
inne;

obecnie jestem na reście
mam już 62 lata żeby
otrzymuje 1600 zł

9. Czy lubisz swoją pracę:

tak,
nie.

Lubić tam bo ona dawala

Dlaczego tak jest?

mi zadowolenie pracowaniem wydadnie ku zadowoleniu
pnieżonych w Spółdzielni (Pracyworec) i ku zadowoleniu
własnym i moich dzieci którym stworzyłam znowe warunki
do pracy i warunki mieszkaniowe w tym czasie z dziećmi
poziadałam 2 pokoje kuchnię i łazienkę

10. Czy fakt, że byłeś żołnierzem:

- ułatwił Ci - załatwianie spraw osobistych w urzędach,
- otrzymanie pracy, tak
- dostanie się do szkoły, dzieciom
- otrzymanie mieszkania,
- awans w pracy,
- nie miał żadnego wpływu,
- utrudniał, nie
- nie przyznawałaś się do tego. przyznawałam

Podaj ciekawsze przykłady ilustrujące powyższą odpowiedź:

Właściwie zawsze to było też raczej własna znojna
praca zyskałam sobie uznanie i szacunek otrzymywałam
nawet z różnych okazji wysoki nagrody po 1200
i po 1500 złotych nie jedno krotne różne pochwały
i podziękowania i życzenia dalszych sukcesów w pracy
na każdego 8-go marca 1964 r. otrzymałam
złoty krzyż za zasługi za moją pracę zawodową

11. Czy służba wojskowa wyrobiła w Tobie:

- poczucie własnej godności:	Tak,	nie.
- odwagę:	tak,	nie.
- wytrwałość w dążeniu do celu:	tak,	nie.

Czy możesz poprzeć to jakimiś przykładami:

Znow przykład do których trudno tu zabrac otóż
w czasie wojny los zagwał mnie na terenie Lwowa
Radzieckiego 18 miesięcy byłam zatrudniana
i wyziana do obozów koncentracyjnych 1940 r.
w styczniu 1941 w wnesmie zostałam na posterunku
amnestji zwolniona z obozu z Łożnicy i jako
wzrostu moim otrzymałam papiery na wyjazd
do Archangielska lecz potem podjęły
napotkaniem na Grupie Żołnierzy i kobiety które

uczestniczyłam w Armii Polskiej, którą zorganizowała w ~~Polonie~~ ^{Tatizzerowie} pod dowództwem generała Spuchowicza Boruty. Wiele zabrano mnie ze sobą, tak stałam się żołnierzem armii w Litwie polskiej po za granicami Polski i naszą dyktando przetrwało do Gen. Antkiewicza i Korpusu.

12. Czy jesteś zadowolona ze swych osiągnięć:
- osobistych tak, nie.
  - zawodowych tak, nie.
  - społecznych tak, nie.
  - naukowych tak, nie.
  - małżeńskich tak, nie.
  - towarzyskich tak, nie.

13. Czy utrzymujesz więź z kombatantkami: tak, ~~nie~~.
jestem entenkim

Dlaczego: bojujników o wolność i demokrację
byłam na zebraaniach i lubam wyjeżdżać na urlopy stosej jak zwyczajnie obozów masowej zagłady i przyzwyczajenie do Gen. Antkiewicza i Korpusu.

14. Opisz swoje osiągnięcia w pracy:
w wojsku w 2ym Korpusie Najwyższym Tu P.S.W.K. w służbie (pestki) pomocznicy służby Wojskowej Kobiet. Kobiety w tej służbie miały różne funkcje pracowały jako tańczonki, kantynarki, kierowczynie samochodów, świetlicarki, różne imprezy rozrywkowe czołwki artystyczne służby sanitarna, ja pracowałam w służbie sanitarna miałam różne funkcje jako sanitariuszka, prowadziłam kuchnię chorzy przy szpitalu i na terenie frontu, kasyno i piekarnię.

15. Napisz, kiedy wyszłaś za mąż, czy małżeństwo jest udane, ile masz dzieci, w jakim wieku:
i obciążę lekarzy przy tym szpitalu pod Małą Kasyno prowadziłam kasyno żywiłam lekarzy i opieczów po służbę pomagałam w szpitalu przy rannych jak wnoszenie rannych na stoły operacyjne wypratanie zól operacyjnych po zabiegach wyznaczeniu kochów z odpadków i gazy pooperacyjnych. Po skonercione wojnie i zdemobilizowaniu pracowałam w Londynie jako szef kuchni w Doktor Restaurans. & lata po zarobieniu sobie odpowiedniej gotówki na unadnie sobie wariantów obywateli i

16. Podaj, gdzie uczą się /uczyły się / Twoje dzieci:
Kamodzielniemnie się w Polsce wróciłam do kraju. wychowuję dzieci. Dwie pokonczyły szkoły już 1958r. najstarszy syn skonercy, technikam mechaniczne orientuje się zresztą w pracy jako kierowca gazowni. Jak kierowałam ich losami:
z młodszymi dziećmi, dziewczynką i chłopca Ewa chodzi do 5ki podstawowej Jacek przedkolak. Syn Stefan skonercy i Seminarium jest księdzem także bardzo zadowolony ze swego życia i bardzo lubiany przez swoich parafian. Córka Zofia najmłodsza zamierza wyjechać i weseść

- Czy nie zawiodły pokładanych w nich nadziei:
nie. Skonercy ta ogólnokształcąca ma 2je dzieci Andrey w 8 klasie Jadzia w 10 klasie Córka pracuje w P.H.S. z małżeństwem nie ma zadowolenia małżeństwo niedobre wic obecnie pomagam jej w prowadzeniu domu ażeby było lepiej żyć stoje na starzy i gane różne nuporożumienia małżeńskie wzmnie bywa leż na ogół jestem lubiana nawet przez dzieci

ktorem i do porozumienia doświadczeni a wnikliwie mnie Kochająca 133
córka znosi wszystko cierpliwie i zadowolona ze jej tak w życiu pomagam
córka jest b. ładna i obecnie ma 31 lat. jest lubiana przez otoczenie
co niebawem odpowiada dzieciowi. - 5 -

17. Czy Twoja rodzina szczeni się tym, że byłeś żołnierzem:

- tak, bardzo,
- tak,
- jest obojętna,
- nie.

Zilustruj to przykładami: Często w rozmowach lubili się pochwalnie

mowić o moim ojcu, tak szczerymi jak i spokojnymi
lubior pokazując moje odznaczenia i mundur wojskowy
przy pochodach i no majorowych podglądali mnie w szeregu
kombatanów a potem wyciągali wnioski czasem zartobliwie
zezwie raczej podkreślono zadowolono lubia zenna dyskusje
na temat przeszłości i teraźniejszości znanego Syn Starszy który podkreśla

18. Czy swoją przeszłość żołnierską wspominasz z przyjemnością, czy z niechęcią:

Dlaczego tak jest:

a/ czy uważasz, że służba wojskowa wpłynęła ujemnie na Twoją kobiecość?

Podaj przykłady:

b/ czy uważasz, że służba wojskowa dała Ci jakieś szanse życiowe?

Podaj przykłady:

ponieważ ^{dobrotliwie} ~~Wojna w mojej rodzinie~~ zrobiła rozłuki spuntowało mi
zamieszkiwałam przed wojną w Olkutu. byłam wtedy młodą dziewczyną
zamierz wyjechałam tam 1931 r. w okresie wojny nastąpiły moje synek
miał 7 lat i zaczął i rok i kolejną miałam na utrzymaniu mamie
razem rodziną składającą się z 6 osób. ja pracowałam i b. pomagałam
mężowi. finansowo do utrzymania rodziny. mąż był mechanikiem ale

c/ czy ktoś Ci wytykał w sposób przykry okres służby wojskowej?

Podaj przykłady:

pracowałam fizycznie z braku pracy czas bezrobocia, a ja prowadziłam
bufet przy Rezerwie Obywatelskiej w Olkutu M. Powiatowe wiec
bardzo wydajnie pomagałam rodzinie. Na terenie Rosyjski podczas
wojny dostawałam już przypadkowo. przy odwieczaniu rodziny
a potem w wyniku już same wypadki się układały ja już nigdy
nie mogłam powrócić do domu okazjnie pisałam do domu
pinae ze świat deska mi zamknął się przedemna, Męża 8 rozprawił
Wiemey na roboty. do Niemiec mamę z trójkiem dzieci

Zostają bez środków do życia nawet tak zwaną zynuse nie kartki były za co kupie żyli renty zapasów do miary i przy pomocy z tym zdobywaniem zynuse, niemy wyzuli ich z własnego mieszkania do jakiej rudery ciekającej tam własna mama wywieziona z grodu i niedy z marcia 1944 r. moje dzieci bez żadnej opieki żyli w tej rudery a ludzie tak dozwolali aby z grodu mi zgineli.

19. Czy Twoja córka /dzisiejsza młodzież/ byłaby Twoim zdaniem, zdolna pójść w Twoje ślady, gdyby zaszła tego potrzeba?

Jestem tego jak najbardziej pewna mimo że z całego życia im tego nie żyje, każdy przeciętny człowiek. Staje się bohaterem jeżeli takie warunki i okoliczności przychodzą na przykład jak ja a jeśli jeszcze

20. Podaj: obojark - dla rodziny dzieci woli i ojczyzny i powrotu

a/ Ile miałaś lat w chwili mobilizacji: 32 lata [do niej]

b/ Jakie miałaś wykształcenie? Niekie podstawowa, mama w wypracowaniu Polskiego dla tego przepisanam za błędy ortograficzne

- c/ Gdzie mieszkałaś przed wojną:
- miasto stołeczne,
  - miasto wojewódzkie,
  - miasto powiatowe,
  - miasteczko,
  - wieś,
  - osiedle.

d/ Gdzie mieszkałaś przed mobilizacją? w Żurawka Radzieckim

e/ Gdzie pracowałaś? w obozie koncentracyjnym

f/ W jakim stopniu wojskowym opuściłaś wojsko? plutonowy

g/ Jakie otrzymałaś odznaczenia i kiedy? medal za wojnę

Z tego korpusu odznaki za wojnę Italii i Afryki, Krzyż Monte Cassino, medal waleczności i odwagi

21. Czy chciałabyś coś jeszcze od siebie dodać: Medal Zwyczeństwa i waleczności, odznaka Grundwaldka i odznaka pamiątkowa z korpusu, Złoty Krzyż Zasługi za pracę zawodową.

Jeżeli zainteresuje się Pani ta moja historia życiowa a chciałaby Pani jeszcze coś wiedzieć z mego życiorysu, to dokładny opis jest w Warszawie w Najwyższym Sądzie do Spraw Rozwodowych tam są moje Akta Sprawa odbyła się zaocznie 1956 r. Baldy Stefan przeciw Mariannie Baldy

Jeszcze raz dziękuję Ci za udzielenie pomocy w tej pracy.

w Krakowskim Sądzie Wojewódzkim bardzo interesował się Sąd moim sprawą bardzo przychylnie ustosunkowane się do mojej sprawy iawniej wyraził że z tego pisma można Księżkę ułożyć.

BALDY MANIA